

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря
Сікорського»
Факультет соціології і права
Кафедра соціології

Соціологія громадської думки та мас-медіа

Спеціальність 054 Соціологія
Освітньо-професійна програма Врегулювання конфліктів та медіація

Курс	1
Семестр	1

Статус обов'язкова дисципліна
Форма навчання Денна та заочна

ECTS	4
Годин	120

Семестровий контроль Залік
Індивідуальне завдання

Інформація про викладача

ПІБ	Єнін Максим Наїмович Доцент кафедри соціології Кандидат соціологічних наук
Профіль викладача	http://www.sociology.kpi.ua/faculty-2
e-mail	yeninmaksym@gmail.com

Розподіл годин та занять

Форма навчання	Аудиторні заняття					
	Лекції		Практичні		Лабораторні	
	заняття	години	заняття	години	заняття	години
Денна	18	36	18	36	0	0
Заочна	2	4	3	6	0	0

Анотація навчальної дисципліни

Основна мета навчальної дисципліни: формування у студентів розуміння основних понять, проблем та теорій, що існують в предметному полі соціології громадської думки та мас-медіа, ознайомлення з сутністю та функціями масової комунікації в сучасному суспільстві, ефектами та маніпулятивним потенціалом засобів масової інформації, емпіричними методами досліджень в даній галузі знання.

Навчальна дисципліна «Соціологія громадської думки та мас-медіа» належить до циклу професійної підготовки. Дисципліна «Соціологія громадської думки та мас-медіа» пов'язана з навчальними дисциплінами PR та історія соціології.

Завдяки засвоєнню змісту дисципліни студенти матимуть можливість виявляти механізми впливу мас-медіа на громадську думку; вивчити провідні теорії засобів масової інформації в західній соціології; уявляти сутність суспільних ефектів мас-медіа; мати уявлення про маніпулятивний арсенал їх впливу.

Викладач надаватиме цілісний огляд основних теоретичних та емпіричних напрямків вивчення громадської думки, мас-медіа й масової комунікації в сучасному світі. На заняттях буде розглянуто чинники, що впливають на формування громадської думки; історія дослідження масової комунікації, парадигми ефектів мас-медіа; особливості комунікаційних процесів в різних типах суспільства, передумови формування масової комунікації, зв'язок нації і масової комунікації; функції масової комунікації як соціального інституту; етичні складові журналістської діяльності; сучасні соціологічні концепції ЗМІ; особливості тематизації мас-медіа соціальної дійсності; особливості політичного впливу ЗМІ; способи маніпулювання громадською думкою. Буде розглянуто методи соціологічного аналізу масової комунікації, засобів масової інформації, аудиторії мас-медіа.

Студенти вмітимуть проводити збір статистичних даних щодо стану громадської думки; порівнювати основні соціологічні теорії мас-медіа; писати інформаційний прес-реліз для преси. Для проміжної атестації з дисципліни передбачається здатність студента порівнювати парадигми ефектів масової комунікації, здійснювати критичний аналіз соціологічних теорій мас-медіа.

Перелік тем

Розділ 1. Громадська думка як соціально- психологічний феномен. Історія вивчення громадської думки.

Тема 1. Соціологія громадської думки як учбова дисципліна

Тема 2. Соціальна природа, структура і сутність громадської думки.

Тема 3. Громадська думка як специфічна форма прояву суспільної свідомості та соціальний інститут

Тема 4. Становлення і розвиток практичних досліджень громадської думки

Розділ 2. Соціологічні теорії масової комунікації та мас-медіа.

Тема 5. Історія дослідження масової комунікації та медіа. Парадигма тотального впливу

Тема 6. Історія дослідження масової комунікації та медіа. Парадигма обмеженого впливу.

Тема 7. Історія дослідження масової комунікації та медіа. Вивчення насилля на ТБ. Модель кодування-декодування.

Тема 8. Масова комунікація як соціальний інститут

Тема 9. Масова комунікація в різних типах суспільства

Соціологія громадської думки та мас-медіа

Тема 10. Сучасні західні соціологічні теорії мас-медіа. Теорія ліберального плюралізму та критична перспектива вивчення медіа

Тема 11. Сучасні західні соціологічні теорії мас-медіа. Технологічний детермінізм та постмодернізм.

Тема 12. Тематизація мас-медіа соціальної дійсності

Тема 13. Особливості політичного впливу ЗМІ, технології маніпулювання масовою свідомістю

Тема 14. Ідеологія та реклама в мас-медіа

Тема 15. Масова комунікація в постіндустріальному суспільстві

Тема 16. PR-діяльність в просторі масової комунікації. Розробка презентації власного рекламного агентства.

Тема 17. Соціологічні методи вивчення масової комунікації. Кількісні та якісні методи

Тема 18. Соціологічні методи вивчення масової комунікації. Аналіз документів: традиційний (неформалізований) та контент-аналіз (формалізований)

Результати навчання¹

Результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються студентам на першому занятті.

№ з/п	Результати навчання	Контрольні заходи оцінювання	Термін виконання
1	Знання історії дослідження громадської думки, масової комунікації та медіа, ключових парадигм.	відповіді на семінарських заняттях; участь у груповій дискусії	Тиждень 1-4
2	Знання характеристики масової комунікації як соціального інституту, її функцій, соціальної характеристики засновника, редактора і журналіста.	відповіді на семінарських заняттях; участь у груповій дискусії	Тиждень 5-6
3	Знання особливостей комунікації на різних етапах розвитку суспільства.	відповіді на семінарських заняттях; участь у груповій дискусії	Тиждень 7-8
4	Знання сучасних західних соціологічних теорій мас-медіа	відповіді на семінарських заняттях	Тиждень 9-10
5	Знання сутності і особливостей тематизації, моделей подачі новин.	відповіді на семінарських заняттях	Тиждень 11-12
6	Знання особливостей політичного впливу ЗМІ, технологій маніпулювання масовою свідомістю.	відповіді на семінарських заняттях	Тиждень 13-15

¹ Learning outcomes.

Соціологія громадської думки та мас-медіа

7	Знання особливостей PR-діяльності в просторі масової комунікації.	Презентація ДКР	Тиждень 16-17
8	Вміння складати рубрикатор в рамках соціологічного дослідження	відповіді на семінарських заняттях; складання рубрикатора на вільну тему МКР	Тиждень 18

Форми, методи та технології навчання

Навчальні заняття з дисципліни Соціологія громадської думки та мас-медіа” проводяться у формі лекційних та семінарських занять. На лекціях викладач формулює положення теорій соціології громадської думки та медіа, орієнтує студентів в проблемному колі актуальних соціологічних досліджень, відтворює матеріал у вигляді презентації. Лекції відбуваються у формі діалогу, коли викладач задає зустрічні запитання аудиторії щодо навчального матеріалу, може попросити дати оперативну відповідь на поточне запитання, або матеріал попередніх занять.

Отримавши базові знання щодо сутності теорій громадської думки та масової комунікації, методах соціологічного дослідження в даному проблемному полі складають рубрикатор на вільну дослідницьку тему і презентують під час одного з семінарських занять. Домашня контрольна робота передбачає написання есе і спрямована на відпрацювання навичок творчого мислення студентів, самостійного пошуку літератури, формулювання гіпотез щодо соціальних наслідків розвитку масово-комунікативних технологій. Завдання до ДКР передбачає написання есе за темами:

- 1) Чи повинні уряду намагатися захищати національні культури за допомогою обмеження поширення супутникового і кабельного телебачення?
- 2) Чи поліпшить глобалізація комунікацій наше розуміння культурних відмінностей або знищить останні?
- 3) Зменшують або покращують сучасні ЗМІ можливості для публічних дебатів?

Студенти мають можливість обрати іншу тему за згодою з викладачем.

Основною формою роботи на семінарському заняття є виступ, який поєднує комунікативні здатності студента з демонстрацією та закріпленням знань. Викладач оцінює як глибину, ширину, точність визначень під час виступу студента, здатність оперативно реагувати на запитання аудиторії. Під час семінарського заняття додаткового оцінюється активність студентів при формулюванні запитань, участь у дискусії, формулювання альтернативних гіпотез.

Навчальні ресурси

Соціологія громадської думки та мас-медіа

1. <http://www.socio-journal.kpi.kiev.ua/> - Вісник КПІ ім. Ігоря Сікорського. Соціологія. Політологія. Право.
2. <http://i-soc.com.ua/journal/content.php> – Соціологія: теорія, методи, маркетинг.
3. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
4. <https://prometheus.org.ua/>. Найкращі онлайн-курси України та світу.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1	Виступи на семінарських заняттях	54	3	18	54
2	Домашня контрольна робота (ДКР)	12	12	1	12
3	Модульна контрольна робота (МКР)	10	10	1	10
4	Залік	24	24	1	24
5	Заохочувальні бали (написання тез)		10	1	
6	Заохочувальні бали (написання статті)		20	1	
7	Заохочувальні бали, участь у 2 турі Всеукр. олімпіади		10	1	
	Всього				100

Семестрова атестація студентів

Обов'язкова умова допуску до заліку		Критерій
1	Поточний рейтинг	$RD \geq 60$
2	Домашня контрольна робота (ДКР)	$RD \geq 12$

Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою ²

Рейтингові бали, RD	Оцінка за університетською шкалою
$95 \leq RD \leq 100$	Відмінно
$85 \leq RD \leq 94$	Дуже добре
$75 \leq RD \leq 84$	Добре
$65 \leq RD \leq 74$	Задовільно

² Оцінювання результатів навчання здійснюється за рейтинговою системою оцінювання відповідно до рекомендацій Методичної ради КПІ ім. Ігоря Сікорського, ухвалених протоколом №7 від 29.03.2018 року.

Соціологія громадської думки та мас-медіа

$60 \leq RD \leq 64$	Достатньо
$RD < 60$	Незадовільно
Невиконання умов допуску	Не допущено

Можливість отримання оцінки «автоматом»: так.

Сума рейтингових балів, отриманих студентом протягом семестру, за умови зарахування ДКР, переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею переведення. Якщо сума балів менша за 60, але ДКР зараховано, студент виконує залікову контрольну роботу. У цьому разі сума балів за виконання ДКР та залікову контрольну роботу переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею переведення. Студент, який у семестрі отримав більше 60 балів та має позитивну оцінку за ДКР, отримує залікову оцінку «автоматом».

Політика навчальної дисципліни

Порушення термінів виконання завдань та заохочувальні бали

Заохочувальні бали		Штрафні бали	
Критерій	Ваговий бал	Критерій	Ваговий бал
Участь у конференції / публікація тез	10 балів	За кожний тиждень затримки із поданням ДКР нараховуються	-2 бали
Участь у 2 турі Всеукраїнської студентської олімпіади	10 балів		
Публікація наукової статті	20 балів		

Відвідування занять

Відвідування лекційних і семінарських занять є обов'язковим.

Пропущені контрольні заходи оцінювання

Пропущену модульну контрольну роботу можна написати повторно протягом двох тижнів після її проведення.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів оцінювання

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами. Для оскарження контрольних заходів студент має подати заяву, у якій має бути вказана причина оскарження, наведені факти упередженості викладача. Викладач повинен обговорити дану заяву зі студентом особисто на консультації. В разі відсутності порозуміння щодо результату контрольного заходу, формується комісія з викладачів кафедри, яка оцінює процедуру проведення контрольного заходу та претензії студента. Комісія може

вирішити провести контрольний захід повторно, або відхилити заяву. Рішення комісії є остаточним та оскарженню не підлягає.

Календарний рубіжний контроль

Проміжна атестація студентів (далі – атестація) є календарним рубіжним контролем. Метою проведення атестації є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами ³.

На першій проміжній атестації студент отримує «зараховано», якщо його поточний рейтинг на час атестації складає 20 і більше балів. На другій проміжній атестації студент отримує «зараховано», якщо його поточний рейтинг на час атестації складає 40 і більше балів. У випадку, якщо цей показник не відповідає вимогам, виставляється «не атестований». Відпрацювання «не атестації» здійснюється на консультаціях з викладачем шляхом усної відповіді на питання не засвоєного студентам матеріалу.

Критерій		Перша атестація	Друга атестація
Термін атестації ⁴		Тиждень 8	Тиждень 14
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг ⁵	≥ 20 балів	≥ 40 балів
	...	–	+

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

³ Рейтингові системи оцінювання результатів навчання: Рекомендації до розроблення і застосування. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 20 с.

⁴ Там само.

⁵ Там само.

Соціологія громадської думки та мас-медіа

Матриця відповідності результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

ПО 15 Соціологія громадської думки та мас-медіа			
Програмні результати навчання		Методи навчання	Форми оцінювання
ЗК 6	Здатність застосовувати професійні знання й уміння на практиці	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Практична перевірка, МКР, залік
ФК 2	Здатність аналізувати соціальні ефекти діяльності інститутів суспільства	Метод кейсів, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Практична перевірка
ФК 10	Здатність створювати, брати участь в розробці і оформленні професійної науково-технічної документації, науково-дослідних звітів, рапортів	Проблемний, імітаційний, ділова гра	Практична перевірка, МКР
ФК 16	Здатність розробляти комплексну програму профілактики та попередження конфліктів у суспільстві	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький, проектування	ДКР, практична перевірка
ЗН 2	Основ науково-дослідницької діяльності, методів, методології, процедур та професійно-етичних стандартів проведення соціологічних досліджень	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	ДКР, практична перевірка
ЗН 4	Загальної, галузевих та спеціальних соціологічних теорій та принципів їх практичного втілення	Метод кейсів, імітаційні методи	Практична перевірка
УМ 7	Володіти методиками представлення і захисту своїх дослідницьких результатів	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Практична перевірка, МКР, залік
УМ 8	Аналізувати соціальні процеси, вивчати громадську думку, критично оцінювати інформацію	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Практична перевірка, МКР, залік